

بررسی تندش و رشد لوله گرده ارقام مختلف گلابی و ارتباط آن با تشکیل بذر و میوه در رقم شاه میوه

عبدالرحمان محمدخانی

گروه علوم باغبانی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه شهرکرد

آزمایشی در قالب طرح بلوک های کامل تصادفی با پنج تکرار انجام شد. ابتدا تندش دانه های گرده ارقام گلابی شامل شاه میوه، بارتلت، بوره بوسک، بوره هاردی، کوشیا، لوییزبون، پیغمبری و سه فصله در آزمایشگاه مشخص شد. بارتلت، شاه میوه و بورهاردی بیشترین و پیغمبری کمترین تندش را داشتند. گل های شاه میوه علاوه بر خودگشایی، توسط گرده افشانی شدند. با فاصله دو روز، نمونه های گل درون FAA تثبیت و پس از آماده سازی، توسط میکروسکوپ فلورسنس تندش دانه گرده در سطح کلاله و تعداد لوله گرده در دو بخش بالایی و تحتانی خامه شمارش و سپس میزان تشکیل میوه و اعداد بذر در هر میوه تعیین و نتایج، تجزیه آماری گردید. در سطح کلاله، گرده کوشیا، بوریوسک و بورهاردی بیشترین و سه فصله و پیغمبری بترتیب با ۳۹/۶٪ و ۱٪ کمترین تندش را داشتند. به طور کلی به غیر از تیمار آزاد گرده افشان در بقیه موارد همبستگی مثبتی بین تعداد لوله در نیمه بالایی و انتهایی خامه به دست آمد ($0/۳۲۷^{**}+$). کوشیا و بارتلت بیشترین و تیمار آزاد گرده افشان، سه فصله و لوییزبون کمترین میزان تولید میوه را داشتند. میانگین تعداد بذر در هر میوه بسته به نوع گرده بین ۲/۷۵ تا ۴/۵۶ متغیر بود. همبستگی مثبت معنی دار بین تعداد لوله های گرده در انتهای خامه با میزان تشکیل میوه ($0/۴۷۶+$) و تعداد بذر ($0/۴۳۳^{*}+$) به دست آمد. در این آزمایش همبستگی مثبتی ($۲۴۲+$) بین تندش دانه گرده ارقام در محیط کشت مصنوعی و سطح کلاله شاه میوه به دست آمد و لذا کلاله شاه میوه مانعی جدی برای تندش گرده این ژنوتیپ ها به حساب نمی آید.